

Створювати економічні умови для рівномірного розселення серед інших країн, щоб зменшити тиск в країнах, де знаходиться занадто багато біженців, наприклад, створення квот між країнами щодо розселення;

Вдосконалення міграційної політики ЄС з урахуванням війни, можливого погіршення економічного становища, можливого відтоку біженців в інші країни або назад в Україну.

Список літератури

1. Fröhlich, C. (2023). Migration as Crisis? German Migration Discourse at Critical Points of Nation-Building. *American Behavioral Scientist*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/00027642231182886>
2. Prohorovs, A. Russia's War in Ukraine: Consequences for European Countries' Businesses and Economies. *J. Risk Financial Manag.* **2022**, 15, 295. <https://doi.org/10.3390/jrfm15070295>
3. Tucha, Olga, et al. "Impact of Ukrainian migrants on the economies of recipient countries." *Nacionalnyj bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]* (2022).
4. Кравченко, Ірина, and Роман Жук. "The new migration wave from Ukraine to EU countries: scale, factors, consequences." *Financial and credit activity problems of theory and practice* 6.47 (2022): 458-468.

УДК 338

Панченко Володимир,
доктор економічних наук,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Маріупольський державний університет
panchenkopvg@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-5578-6210>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Світовий досвід переконливо засвідчує, що інструменти стимулювання економічного розвитку на регіональному рівні є надзвичайно ефективними. Тому ті країни, які в останні два десятиліття залишили Україну далеко позаду, зробили це саме завдяки таким інструментам. Карколомний ривок у 2000-ні та 2010-ті роки у промисловому розвитку Туреччини був ініційований відкриттям понад 350 індустріальних парків. Протягом 20 років це дозволило Туреччині збільшити експорт і ВВП у 3 рази, надавши висококваліфіковану роботу більш ніж 2,5 мільйонам працівників у понад 7 000 підприємств. В'єтнам починав менш активно, ніж Туреччина, проте тепер випереджає її, не зупиняючи розвиток, створюючи левову частку ВВП і залучаючи основну частину іноземних інвестицій до індустріальних парків [1]. У 61 з 63 провінцій В'єтнаму вже функціонують 397 індустріальних парків, а 106 індустріальних парків перебувають на стадії будівництва. Центральноевропейські країни скористалися цим інструментом дуже потужно, зокрема Угорщина формує третину ВВП в індустріальних парках. Влада країн, де індустріальні парки ефективні, надає можливості по більш низьким податкам на ввезення обладнання та сировини, спрощення процедур працевлаштування, відшкодування інвестицій, фінансування створення інфраструктури в індустріальних парках тощо.

До 2020 року в Україні, незважаючи на доступність інформації про міжнародний досвід стимулювання індустріального розвитку, через переважання неоліберальних підходів формування економічної політики, індустріальні парки існували лише на папері, оскільки жодних стимулів для компаній-резидентів не передбачалось. З 52 зареєстрованих індустріальних парків реально працюючими було лише кілька, жодного впливу на національний та регіональний розвиток парки не становили.

Ситуація з використанням в Україні різноманітних інструментів стимулювання економічного розвитку, зокрема таких як індустріальні парки та локалізація, протягом 2020-2021 років, перед широкомасштабним вторгненням російських військ в Україну 24 лютого 2022 року, значно покращувалася. Було прийнято зміни до Закону про індустріальні парки, якими було передбачено стимули, перш за все у формі відсутності сплати ПДВ та мита, а також можливості для місцевих громад різко знижувати податок на землю. В умовах розгортання децентралізації і можливості для місцевих громад планувати свої інвестиції додалось також бажання багатьох прогресивних регіональних керівників розглядати витрати на створення інфраструктури індустріальних парків як окупну інвестицію органу місцевого самоврядування, яка повертається за рахунок сплати ПДФО та інших місцевих податків працівниками, які передбачено працюватимуть в парках.

З початком широкомасштабної війни до вищезгаданих причин, що спонукали до створення нових індустріальних парків, додалися потреби підприємств, які здійснювали релокацію в західні області. Зростання кількості індустріальних парків в Україні досягло рекордних темпів у другій половині 2023 року, досягнувши 62.

Проте в умовах війни і катастрофічного погіршення інвестиційного клімату незважаючи на активну діяльність по реєстрації, ситуація з будівництвом і завезенням обладнання та початком створення підприємств за участі нових інвесторів, не покращилася.

Для нового циклу розвитку індустріальних парків та реального наповнення їх високотехнологічними інвестиціями потрібна інтенсивніша робота парламенту та уряду України по організації фінансування створення не лише інфраструктури (дороги, електроенергія, каналізація, водопостачання тощо), але і виробничих приміщень та зовнішніх енергогенеруючих потужностей, організації інструментів повернення фінансування, таких як регіональні інвестиційні фонди. Поштовх до активності по створенню індустріальних парків стався після публікації Програми відновлення, розробленої КМУ, в якій було передбачено 2 млрд грн в центральному бюджеті на 2023 рік. Однак зрештою фінансування передбачене не було. 1 млрд. грн., який передбачено у проекті держбюджету на 2024 рік на розвиток інфраструктури індустріальних парків, викликав нову хвилю активності. Однак рішення не остаточне і може бути переглянуте на користь більш нагальних потреб. В умовах протистояння з агресором економічний розвиток в цілому та розвиток виробництв як військового так і подвійного призначення в рамках індустріальних парків є саме такою нагальною потребою.

Фінансування створення інфраструктури індустріальних парків повинне також бути доповнене розширенням можливостей українських підприємств в рамках державних закупівель, з одночасним підсиленням стимулювання локалізації виробництв. Це тим більш важливо, що існує дуже небезпечний тренд переміщення українських підприємств спочатку в західні області, а потім – до Центральної Європи, оскільки вони не знаходять собі в Україні адекватних їх вимогам приміщень та реальних можливостей скористатись бюджетними замовленнями, які є домінуючими в умовах війни.

Список літератури

Falahatdoost S., Wang X. The long-run estimation role of industrial parks on the level of sustainability in Iran and Turkey. *Frontiers of Architectural Research*. Volume 12. Issue 4. 2023. Pp. 700-713. URL: <https://doi.org/10.1016/j.foar.2023.03.003> (дата звернення: 06.11.2023)

Закон України Про індустріальні парки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (дата звернення: 07.11.2023)

План Відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/> (дата звернення: 07.11.2023)

Постанова від 2 серпня 2022 р. № 861. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/861-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.11.2023)

УДК 321.21

Сальнікова Наталія
кандидат історичних наук, доцент,
професор кафедри міжнародних відносин, інформації та регіональних студій
Національний авіаційний
університет
natalisalnikova2601@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4931-0491>

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО – АКТИВНИЙ УЧАСНИК ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Україна, як держава зі своєю винятковою історією та велетенським культурним спадком, завжди прагнула до своєї незалежності та бажанням йти власним шляхом розвитку. Проте, останні роки є серйозним випробуванням для українського суспільства через події, які відбулися в історії України. Останні події в Україні остаточно визначили пріоритети та напрями подальшої орієнтації нашої держави.

Повоєнний час для нашої держави стане періодом великих змін у всіх сферах суспільства, і громадянське суспільство не є винятком. Після завершення війни, люди будуть мати унікальну можливість переосмислити цінності та прагнення, спрямовані на побудову більш справедливого та розвинутого суспільства, суспільства з демократичними цінностями.

Важливим аспектом сьогодення також є забезпечення рівних можливостей для всіх членів суспільства. Важливо створити систему, яка буде гарантувати доступ до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг для всіх верств населення. Це допоможе зменшити соціальні нерівності та сприятиме створенню більш гармонійного громадянського суспільства.

Зрозуміло, що громадянське суспільство в повоєнний час буде стикатися також й з політичними викликами. Важливо розвивати демократичні інституції та практики, щоб забезпечити активну участь громадян у прийнятті рішень та контролі за владою. Це сприятиме створенню стабільного та відкритого суспільства.

Громадянське суспільство повинно не лише опікуватися внутрішніми питаннями, але також активно долучатися до процесу вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату, бідність, екологічні та соціальні виклики. Лише спільними зусиллями громадян і влади можна забезпечити сталий розвиток та добробут суспільства в нашій державі.

Сьогодні громадянське суспільство намагається впровадити концепції взаємодії, відкритості та громадянської відповідальності. Однак ці завдання зустрічаються з численними викликами. Одним із найважливіших завдань є відновлення психологічного клімату в